

Provinsie van die
OOS-KAAP
ONDERWYS

Steve Vukile Tshwete Onderwys Kompleks • Sone 6 Zwelitsha 5608 • Privaatsak X0032 • Bhisho 5605
REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA

HOOFDIREKTORAAT – KURRIKULUMBESTUUR

**GRAAD 12 LEERDER
ONDERSTEUNINGSPROGRAM**

**HERSIENING EN REMEDIËRENDE ONDERRIG
INSTRUMENT:
ANTWOORDE**

VAK: TOERISME

Junie 2009

Hierdie dokument bestaan uit 11 bladsye.

Streng gesproke nie vir toets/eksamen doeleindes nie.

AFDELING A

1.1	1.1.1	D✓	LU1 AS1	(1)
	1.1.2	B✓	LU1 AS1	(1)
	1.1.3	C✓	LU1 AS2	(1)
	1.1.4	A✓	LU1 AS3	(1)
	1.1.5	A✓	LU1 AS4	(1)
	1.1.6	C✓	LU1 AS1	(1)
	1.1.7	D✓	LU1 AS1	(1)
	1.1.8	B✓	LU1 AS2	(1)
	1.1.9	B✓	LU1 AS3	(1)
	1.1.10	B✓	LU1 AS1	(1)
	1.1.11	A✓	LU1 AS1	(1)
	1.1.12	D✓	LU1 AS1	(1)
	1.1.13	C✓	LU1 AS1	(1)
	1.1.14	B✓	LU1 AS3	(1)
	1.1.15	A✓	LU1 AS3	(1)
1.2	1.2.1	SATSA✓	LU1 AS1	(1)
	1.2.2	Internet ✓	LU4 AS5	(1)
	1.2.3	Xhosa ✓	LU2 AS3	(1)
	1.2.4	Koolstofvoetspoor✓	LU2 AS1	(1)
	1.2.5	Wet op Basiese Diensvoorwaardes✓	LU1 AS3	(1)
1.3	1.3.1	water✓	LU2 AS3	(1)
	1.3.2	wyn✓	LU2 AS3	(1)
	1.3.3	ontwikkeld/onontwikkeld/onderontwikkeld ✓	LU2 AS1	(1)
	1.3.4	UNESCO✓	LU2 AS4	(1)
	1.3.5	gasheergemeenskap ✓	LU2 AS1	(1)
1.4	1.4.1	Sydney-Operahuis✓		(1)
	1.4.2	Australië✓		(1)
	1.4.3	Kabah✓		(1)
	1.4.4	Mekka✓		(1)
	1.4.5	San Francisco✓		(1)
	1.4.6	VSA✓		(1)
	1.4.7	Taj Mahal✓		(1)
	1.4.8	Indië✓		(1)
	1.4.9	Kaapstad✓		(1)
	1.4.10	Suid-Afrika✓	LU3 AS1	(1)
	1.5.1	Waar✓		(1)
	1.5.2	Onwaar.✓Dit is baie goeie maniere om eerste die toeris te groet.✓		(2)
	1.5.3	Onwaar.✓Dit is onbeskof om te stry/aanvaar verskille in opinie. ✓	LU4 AS2	(2)

TOTAAL AFDELING A: 40

AFDELING B: TOERISME AS ONDERLINGE VERWANTE STELSEL**VRAAG 2**

- 2.1 2.1.1 Breedegbaseerde swart ekonomiese bemagtiging ✓✓ LU1 AS2 (2)
- 2.1.2
- Eienaarskap; ✓
 - Strategiese verteenwoordiging; ✓
 - Gelyke indiensneming; ✓
 - Vaardigheidsontwikkeling; ✓
 - Voorkeurverkryging; ✓
 - Onderneming; ✓
 - Sosiale ontwikkeling; ✓ (Enige 4) LU1 AS2 (7)
- 2.2 Vaardigheidsontwikkelingsinisiatiewe deur eksterne opleidingsverskaffers en interne opleidingsprogramme ('upskilling'). ✓✓ LU1 AS1 (2)
- 2.3 2.3.1 'n Beduidende groei wat lei tot hoër wins/verhoogde profyt ✓✓ Die kliënte sal tevrede wees met die aangebode produkte omdat hulle weet die personeel of werknemers is goed opgelei. LU1 AS1 (2)
- 2.3.2 Dat die diens van 'n hoë gehalte is of dat daar diensuitnemendheid is. ✓✓ LU1 AS1 (2)
- 2.4 2.4.1
- Om groei in die toerismebedryf te verseker ✓
 - Om reis binne Suid-Afrika se provinsies aan te moedig ✓
 - Om toeristebesteding aan te moedig. ✓ LU1 AS2 (3)
- 2.4.2 Skep rykdom vir die hele gemeenskap ✓✓ Verbeter die gemeenskap se infrastruktuur. ✓✓ Vermeerder die gemeenskap se inkomste ✓✓ LU1 AS2 (6)
- 2.4.3
- Jonk en opkomend ✓
 - Vooruitstrewende families ✓
 - Onafhanklike, jong paartjies en families ✓
 - Welgestelde huislike paartjies ✓
 - Huisgebonde paartjies met lae inkomste ✓
 - Ouer families met basiese behoeftes ✓
 - Goue aktiewe paartjies ✓ (Enige 4) LU1 AS2 (4)
- 2.4.4 Jonk en opkomend. ✓ Omdat hulle nog jonk is en graag wil reis, 'n meerderheid van die bevolking is, en geld tot hulle beskikking het vir ontspanning en reis. ✓✓ LU1 AS1 (3)

VRAAG 3

- 3.1 Tourism and Hospitality Education and Training Authority ✓✓
LU1 AS3 (2)
- 3.2 Elke maatskappy moet sy eie riglyne opgestel om die maatskappy se aktiwiteite te reguleer ✓✓ en sodoende hulle eie gedragskode vir hul werknemers geformuleer sodat werknemers om dienslewering te verbeter en winsgewendheid te verhoog. ✓✓
LU1 AS3 (4)
- 3.3
- Lang, uitputtende werksure ✓
 - Besige restaurant ✓
 - Staande vir meeste van hulle skofte ✓
 - Warm werksomgewing ✓
- (Enige 3) LU1 AS3 (3)
- [9]**
- TOTAAL AFDELING B: 40**

AFDELING C: VERANTWOORDELIKE EN VOLHOUBARE TOERISME**VRAAG 4**

- 4.1 4.1.1 Verskeidenheid van leefvorme, ✓
Woon in 'n spesifieke habitat ✓ LU2 AS4 (2)
- 4.1.2 Armoede; ✓ siekte/gesondheidsprobleme ✓ (kan ook verwys na MIV/Vigs – (nie net Vigs nie); of TB of malaria), (slegs een voorbeeld van siekte vir een punt) ✓; bevolkingsgroei (demografiese tendense); ✓ (Enige 4) LU2 AS1 (4)
- 4.1.3 (a) (TWEË PUNTE VIR 'N DUIDELIKE VERDUIDELIKING):
Globale verwarming behels die toename in die gemiddelde temperatuur van die aarde/die lug naaste aan die aardoppervlak en die oseane; ✓✓ (Plus enige een van die volgende) Word sedert die middel 20ste eeu bestudeer, en sal na verwagting toeneem; ✓ /ook bekend as 'klimaatsverandering'. ✓/dit is die resultaat van die skade wat kweekhuiskasse/koolstofdiksied/skadelijke atmosferiese gasse aan die osoonlaag aanrig ✓ LU2 AS2 (3)
- (b) Geïndustrialiseerde lande (sekere lande) het 'n ooreenkoms geteken/ooreenkoms aangegaan; ✓ om die vrystelling van gevaarlike chemikalieë in die atmosfeer te verminder; ✓
Om die gevaarlike mens-gemaakte produkte se negatiewe effek op die klimaat/ in temperatuurstyging, te verhoed. ✓ LU2 AS2 (3)
- (c) Verandering in landbou-opbrengste (oeste) ✓
Verandering van handelsroetes, ✓
Smelt van ys/gletsers by die pole, ✓
Uitsterwing van talle spesies; ✓
Toename in soorte siektes ✓ (Enige 3) LU2 AS2 (3)
- 4.1.4 Die meerderheid van die wêreld se bevolking ✓
dink dat dit baie belangrik/belangriker as enige iets anders is ✓
om geld/profynt/wins te maak. ✓ LU2 AS2 (3)
- 4.1.5 Owerhede/regerings ✓
Het die mag om wette te maak ✓ en te implementeer/mense te dwing om wette na te kom/boetes ens. ✓ LU2 AS2 (3)
- 4.1.6 Beperk visvang (reik permitte uit; slegs seisoenale vangste, grootte); ✓
Oplê van boetes/straf oortreders; ✓
Moedig restaurante (markte) aan om slegs sekere visspesies te koop; ✓
Ondersteun teelprogramme, ✓ ens. (Enige 3) LU2 AS2 (3)

VRAAG 5

- 5.1 EERSTE DRIE PUNTE VIR METODE. (Ander antwoorde ook moontlik.
 Kyk vir interpretasie in antwoord.) bv.
 Saamstel van toerpakkette vir Suid-Afrikaners (voeg verskillende
 produkte saam). ✓
 Spesiale aanbiedinge/afslag/buite-seisoen tariewe ✓
 Bemerk die uniekheid van die produk, wat 'n MOET SIEN
 is/internasionale status. ✓
 (DRIE PUNTE VIR ENIGE DRIE WET'S)
 Mapungubwe Kulturele Landskap; ✓
 Robbeneiland; ✓
 Sterkfontein-grotte/Wieg van die Mensdom; ✓
 Kaapse Blommeryk/streek; ✓
 Groter St. Lucia Vleilandpark/Isimangaliso; ✓
 Ukhahlamba/Drakensbergpark; ✓
 Richtersveld Botaniese Landskap; ✓
 Vredefortkoepel ✓ (3 + 3) LU2 AS3 (6)
- 5.2 (VYF PUNTE VIR ENIGE VYF KULTURELE GROEPERINGS + VYF
 PUNTE VIR 'N VOORBEELD VAN 'N HANDWERKPRODUK. DIT
 MOET 'N BAIE SPESIFIEKE VOORBEELD WEES, BY 'N
 STRAATMARK TE KOOP WEES EN OORSEE VERVOER KAN
 WORD.) Sotho's (Noordelike-en Suidelike) ✓: hout-, leer-, ivoor-,
 metaalsnywerk-produkte, ook Sotho hoede. ✓
 Zoeloe✓: Tradisionele klere, kralewerk, strooihoede, mandjies, kleipotte,
 knopkieries, skilde. ✓
 Ndebele✓: Komberse/klere met kenmerkende
 patrone; ornamentele kralewerk (ook van sade);
 koper/bronsarmbande en nek-ringe.; ✓
 Xhosa✓: Kralewerk, kleipotte, mandjies, tradisionele klere,
 langsteelpype, draadspeelgoed, ornamente. ✓
 Khoisan✓: Pyl en boog (koker), volstruiseier-produkte, leerprodukte,
 ens. ✓
 Afrikaners✓: 'Vellies'; biltong. ✓ ens. (5 x 2) LU2 AS4 (10)
[16]

TOTAAL AFDELING C: 40

AFDELING D: TOERISME-GEOGRAFIE, REISTENDENSE EN ATTRAKSIES

VRAAG 6

6.1	6.1.1	A
B
C	Zambië ✓
Botswana ✓
DRK ✓	LU3 AS1	(3)	
	6.1.2	W
Y
Z	Metical ✓
Mauritius Roopee ✓
Zimbabwe Dollar ✓	LU3 AS5	(3)	
	6.1.3	(a)
(b)
(c)	DST = Dagligbesparingstyd ✓
Dit is wanneer sekere lande hulle horlosies (tyd) een uur vroeër stel/voor die standaard tydsone, bv. een uur word by die standaardtydsone van die land getel. ✓✓
Daar is meer tyd om die land se attraksies te besoek of, meer tyd om aan toerisme-aktiwiteite deel te neem gedurende daglig-ure. ✓✓	LU3 AS1	(1)
(2)
(2)	
	6.1.4	Berg Kilimandjaro ✓
• Hoogste berg in Afrika. ✓
• Hoogste, losstaande berg in die wêreld ✓
• Vyf verskillende terreintipes. ✓
• Baie bergklimroetes ✓
• Die enigste plek in Afrika waar permanent ys/sneeu is. ✓
(Enige 2)
OF
Tanganjika-meer ✓
• Watersport ✓
• Visvang ✓
• Kanovaart ✓ (Enige 2)			LU3 AS1	(3)
6.2	6.2.1	• Gesondheidsdeskundiges ✓
• Reisagente en toeroperateurs ✓
• Reisgidse/gasette ✓
• Internet ✓
• Wêreldgesondheidsorganisasie se publikasies (WGO) ✓
• TIMATIC – elektroniese weergawe van 'n reisgids (TIM) ✓
• Toerisme-verwante organisasies ✓ (Enige 3)			LU3 AS2	(3)
	6.2.2	• Om 'n persoon wat na 'n ander land reis te beskerm teen moontlike besmetting met 'n aansteeklike siekte. ✓
• Om te verhoed dat besoekers aansteeklike siektes van ander lande inbring.			LU3 AS2	(2)

- 6.2.3
- Waarsku teen alleen rondloop in sekere areas ná donker. ✓
 - Waarsku teen die saamdra van waardevolle besittings, veral groot bedrae geld. ✓
 - Die los van waardevolle besittings op motorsitplekke ✓
 - Om te lyk soos 'n toeris. ✓
 - Verstaan veiligheidsprosedures in die geval van nood, bv. ontruiming van 'n gebou. ✓
 - Veilige en verantwoordelike bestuur. ✓ (Enige 3, maar ander antwoorde is ook moontlik) LU3 AS2 (3)
- 6.2.4 Paspoot ✓
Visum ✓
Gesondheidsertifikate ✓ LU3 AS2 (3)
- 6.2.5 (a) Transito-visum ✓
(b) Suid-Afrikaanse Konsulaat ✓ OF die ambassade in Duitsland ✓ LU3 AS2 (2)
- 6.3.1 (a) Johannesburg (SA) is +2 GMT
Auckland (NZ) is +12 GMT
Tydverskil +2 - +12 = 10 ure ✓

Vertrektyd 18:15
Plaaslike tyd in Auckland = 18:15 + 10 ure
= 28:15
= 28:15 – 24
= 04:15 (volgende dag) ✓
Plus vliegtyd = 04:15 + 18 ure
Tyd met aankoms = 22:15, 13 Augustus (volgende dag) (3)
- (b) Tyd van aankoms 22:15 die volgende dag
Tydverskil 10 ure ✓
Plaaslike tyd in Johannesburg 22:15 – 10 ure = 12:15 ✓
OF
18:15 + 18 ure ✓ (vliegtyd)
= 36:15 – 24
= 12:15 ✓ (2)
- 6.3.1.3 Ja, dit is geleë om die voorsitter te skakel. Ten spyte van die feit dat dit al baie laat is in Auckland, is dit maar 15 minute na middag in Johannesburg. ✓✓ LU3 AS1 (2)
- 6.3.2 Dit beteken die volgende dag. ✓ LU3 AS1 (1)

- 6.3.3 Buitelandse valuta-toonbank/kiosk by die lughawe in Nieu-Seeland ✓
 Bureau de Change ✓
 Reisagente ✓
 Buitelandse valuta handelaars ✓
 Groot hotelle ✓
 Banke ✓ (Enige 2) LU3 AS3 (2)
- 6.3.4 $R60\,000,00 \div \sqrt{6,34}$
 $= \$NZ\,9\,463,72$
 $= \$NZ\,9\,464 \sqrt{}$ LU3 AS5 (2)
- 6.4 6.4.1 (a) 'n Algemene toerprogram
- 'n Toerprogram van besoeke aan gewilde plekke ✓
 - As 'n aantreklike pakket aan die publiek deur middel van koerante, pamflette en radio, ens. aangebied ✓
 - Nie op enige spesifieke groep/persoon gemik nie ✓
 - Sal 'n verskeidenheid van aktiwiteite en attraksies insluit wat verskillende mense sal interesseer ✓
- (Enige 2) LU3 AS2 (2)
- (b) 'n Persoonlike toerprogram
- Voorberei vir spesifieke kliënte volgens hul behoeftes en voorkeure ✓
 - Gerig aan die kliënt by naam ✓
 - Opgestel deur 'n agent of operateur ná 'n aantal konsultasies ✓
 - Dit word nie gebruik vir ander kliënte nie.
- (Enige 2) LU3 AS2 (2)
- 6.4.2 (a) Dag 1: Arriveer in Mthatha. Besoek die Nelson Mandela-Museum in Mthatha en Qunu, ens. ✓
 Oornag in die Holiday Inn Garden Court ✓
 Dag 2: Reis na Oos-Londen en geniet middagete by die strandfronthotel ✓ en ry na Mpekweni. ✓
 Oornag in Mpekweni-Strandoord. ✓
 Dag 3: Ry na Port-Elizabeth en bestee vrye tyd in PE. ✓
 Dag 4: Vrye tyd in PE. ✓
 Dag 5: Vertrek terug na Johannesburg. ✓ LU3 AS2 (7)

TOTAAL AFDELING D: 50

AFDELING E: KLANTESORG EN KOMMUNIKASIE

VRAAG 7

- 7.1
- Soort kos ✓
 - Vorm van vermaak ✓
 - Tipe klere ✓
 - Spesifieke tipe plek van aanbidding ✓
 - 'n Spesifieke taal ✓
 - Akkommodasie-vereistes ✓
 - (Enige toepaslike antwoord aanvaarbaar) (Enige 4) LU4 AS1 (4)
- 7.2 7.2.1
- Om toeriste se behoeftes te identifiseer ✓
 - Om toeristemarkte te identifiseer ✓
 - Om huidige marktrendense te identifiseer ✓
 - Om toekomstige mark-tendense te identifiseer ✓
 - Om toeriste-tevredenheid te monitor ✓ (Enige 4) LU4 AS1 (4)
- 7.2.2
- Vraelyste ✓
 - Marknavorsing ✓
 - Onderhoude ✓ LU4 AS1 (3)
- 7.3 7.3.1 utopiaafrica@mweb.co.za ✓ – 'n Rekenaargebaseerde program
 ✓ wat dit moontlik maak om enige tipe van boodskap of
 inligting van een gebruiker na 'n ander te stuur ✓ OF
 'n Fasiliteit wat jou toelaat om onmiddellik, vinnig, doeltreffend
 en koste-effektief ✓ boodskappe en inligting plaaslik en
 internasionaal te stuur. (3)
- 7.3.2 www.utopiainafrika.com ✓ – Om meer inligting oor die
 maatskappy te bekom ✓✓ OF
 Om inligting te deel en oor te dra na ander stelsels. ✓✓ (3)
- 7.3.3 “'n B&B-Ontvlugting na die Natuur” ✓ LU4 AS5 (1)

VRAAG 8

- 8.1
- Vriendelike diens ✓
 - Gaste se voorkeure ✓
 - Maaltydvoorkeure ✓
 - Skenk onmiddellike✓ en doeltreffende aandag aan gaste se versoeke en bekommernisse.
(Enige toepaslike antwoord is aanvaarbaar.) (Enige 4) LU4 AS2 (4)
- 8.2
- Wanneer spanlede goed presteer dien dit as 'n motivering vir ander spanlede om net so goed, indien nie beter nie, te presteer. ✓✓
Hierdie span ingesteldheid lei tot span-sukseste wat positief op die besigheid inwerk. ✓✓
Die besigheid sal meer kliënte lok wat aanleiding sal gee tot 'n hoër wins. ✓✓ LU4 AS5 (6)
- 8.3
- 'n Selfoon; ✓
 - 'n Rekenaar; ✓
 - 'n Landlyn; ✓
 - 'n Modem ✓
- (Enige 2) LO4 AS5 (2)

TOTAAL AFDELING E: 30**GROOTTOTAAL: 200**